

**Горбовцова К.С.,**  
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти  
спеціальності D1 «Облік і оподаткування»  
**Науковий керівник – Назаренко О.В.,**  
д-р екон. наук, професор  
Сумський національний аграрний університет  
м. Суми

## **ОСОБЛИВОСТІ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ТА МІНІМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ**

За сучасних умов ведення бізнесу: нестабільного економічного середовища, провадження військових дій на території України, постійних трансформацій податкового законодавства та посилення цифровізації податкового контролю проблематика ідентифікації та мінімізації податкових ризиків діяльності окремих суб'єктів господарювання набуває особливої актуальності. Податкові ризики можуть призводити до фінансових втрат, значних штрафних санкцій, блокування сформованих податкових накладних, погіршення ділової репутації та зниження рівня фінансової стійкості окремого підприємства. Саме тому питання своєчасної ідентифікації та мінімізації податкових ризиків являється важливою компонентою ефективного податкового менеджменту сучасного бізнес суб'єкта. Для цього підприємства повинні проводити системний аналіз господарських операцій, оцінювати податкове навантаження, проводити моніторинг змін податкового законодавства та аналізувати результати податкових перевірок. Значна увага приділяється ризико-орієнтованому підходу, який дозволяє визначати найбільш проблемні ділянки облікового супроводження податків та концентрувати ресурси на їх контролі. Ідентифікація, найбільш поширені індикатори наявності та заходи мінімізації податкових ризиків відображено на рисунку 1.

В ході дослідження встановлено, що суттєва частка порушень податкової дисципліни в умовах дії воєнного стану обумовлена недостатньо ефективною системою внутрішнього аудиту та слабким рівнем організації внутрішнього контролю в умовах діяльності окремого господарюючого суб'єкта. Нестабільність нормативно-правового середовища, ускладнення логістичних процесів, кадровий дефіцит та обмежений доступ до первинної документації значно підвищують імовірність виникнення податкових помилок та фінансових санкцій. Відсутність системного контролю за правильністю ведення обліку податків, несвоєчасна ідентифікація розбіжностей у податковій звітності та недостатній моніторинг ризикових господарських операцій негативно впливають на рівень податкової безпеки підприємства. Особливої актуальності в сучасних умовах набуває необхідність оперативного

реагування на зміни у порядку адміністрування податків, зокрема щодо реєстрації податкових накладних, підтвердження реальності господарських операцій та дотримання строків подання звітності [1].



Рисунок 1 – Податкові ризики: визначення, індикатори наявності, заходи мінімізації.

Джерело: узагальнено автором на підставі [1,2]

Отже, ефективне управління податковими ризиками виступає важливою умовою забезпечення фінансової безпеки та стабільного розвитку підприємства. Своєчасна ідентифікація ризиків, застосування ризико-орієнтованого підходу та впровадження сучасних інструментів податкового контролю дозволяють мінімізувати негативні наслідки податкових порушень і підвищити ефективність діяльності суб'єктів господарювання.

#### Список використаних джерел

1. Назаренко О.В., Назаренко І.М. Формування обліково-інформаційних компонент адміністрування та внутрішнього аудиту розрахунків підприємств за ПДВ в період дії військового стану. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 22. С. 7–15. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.22.7>

2. Податковий Кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI. Дата оновлення: 15.04.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 10.05.2026).

**Домарацька О.Є.,**  
здобувачка вищої освіти 1м курсу  
обліково-фінансового факультету  
Науковий керівник – **Чебан Ю.Ю.,**  
канд. екон. наук, доцент  
Миколаївський національний аграрний університет  
м. Миколаїв

## **ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Сучасний розвиток аграрного сектору України супроводжується зростанням ролі фермерських господарств як важливих суб'єктів забезпечення продовольчої безпеки, розвитку сільських територій та формування економічної стійкості держави. Особливого значення діяльність фермерських господарств набуває в умовах воєнного стану, коли аграрне виробництво функціонує в умовах підвищених ризиків, нестабільності ринків, логістичних проблем та обмеженості фінансових ресурсів. За таких умов ефективне облікове забезпечення стає не лише інструментом фіксації господарських операцій, але й важливою складовою управління діяльністю фермерських господарств, прийняття обґрунтованих управлінських рішень та забезпечення фінансової стійкості.

Облікове забезпечення діяльності фермерських господарств характеризується низкою специфічних особливостей, зумовлених сезонним характером аграрного виробництва, залежністю результатів діяльності від погодних умов, коливанням цін на паливо, насіння, добрива та інші матеріальні ресурси, а також необхідністю обліку біологічних активів. Додатковими факторами є обмеженість кадрового забезпечення, коли в невеликих фермерських господарствах функції бухгалтерського обліку нерідко виконують самі власники або працівники без вузької спеціалізації, поєднуючи їх з іншими управлінськими обов'язками [1,2]. У сучасних умовах воєнного стану суттєвий вплив також мають проблеми логістики, нестача трудових ресурсів, ризики втрати майна та нестабільність умов господарювання, що ускладнює організацію обліку та підвищує значення оперативного управління інформацією. Тому сучасні